

**THE HUMAN FACTOR IN PROMOTING PEACE AND STABILITY
IN THE DEVELOPMENT OF THE NEW UZBEKISTAN:
(SOCIAL-PHILOSOPHICAL ANALYSIS)**

**ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ ФАКТОР В ПРОДВИЖЕНИИ МИРА И
СТАБИЛЬНОСТИ В РАЗВИТИИ НОВОГО УЗБЕКИСТАНА:
(СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКИЙ АНАЛИЗ)**

Алижонов Бахтиёр Хошимович

Преподаватель факультета военного образования ФарДУ

**YANGI O'ZBEKISTON TARAQQIYOTIDA TINCHLIK VA
BARQARORLIKNI MUSTAHKAMLASHDA INSON OMILI:
(IJTIMOIY-FALSAFIY TAHLIL)**

Alijonov Baxtiyor Xoshimovich

FarDU harbiy ta'lim fakulteti o'qituvchisi

Annotatsiya: *Mazkur maqola O'zbekistonning yangi taraqqiyotida tinchlik va barqarorlikni mustahkamlashda inson omilining rolini ijtimoiy-falsafiy nuqtai nazardan tahlil etadi. Inson omili mamlakatda jamiyatning ijtimoiy barqarorligini ta'minlashda muhim o'rin tutadi, chunki tinchlik va barqarorlik, avvalo, fuqarolarning axloqiy, ma'naviy va siyosiy ongida mustahkamlanadi. Maqolada ta'lim, ma'naviyat, diniy bag'rikenglik, fuqarolik jamiyati va inson huquqlari kabi omillar tinchlikni saqlash va jamiyatning barqarorligini ta'minlashdagi o'rni ko'rsatilgan. Shuningdek, ushbu tahlil O'zbekistonning o'z ichki rivojlanishida va jahon hamjamiyatida o'z o'rnini mustahkamlashda inson omilining ahamiyatini ochib beradi.*

Kalit So'zlar: *tinchlik, barqarorlik, inson omili, ijtimoiy barqarorlik, ma'naviyat, axloq, fuqarolik jamiyati, diniy bag'rikenglik, millatlararo totuvlik, inson huquqlari, ta'lim, ma'naviy qadriyatlar, sotsial hamjihatlik.*

Аннотация: *данная статья анализирует роль человеческого фактора в укреплении мира и стабильности в новом развитии Узбекистана с социально-философской точки зрения. Человеческий фактор играет важную роль в обеспечении социальной стабильности общества в стране, поскольку мир и стабильность укрепляются, прежде всего, в моральном,*

духовном и политическом сознании граждан. В статье подчеркивается роль таких факторов, как образование, духовность, религиозная терпимость, гражданское общество и права человека, в поддержании мира и стабильности общества. Также данный анализ раскрывает значение человеческого фактора в внутреннем развитии Узбекистана и укреплении его места в мировом сообществе.

Ключевые слова: мир, стабильность, человеческий фактор, социальная стабильность, духовность, мораль, гражданское общество, религиозная терпимость, межнациональная гармония, права человека, образование, духовные ценности, социальная сплоченность.

Annotation: *this article analyzes the role of the human factor in strengthening peace and stability in the new development of Uzbekistan from a socio-philosophical point of view. The human factor plays an important role in ensuring the social stability of society in the country, since peace and stability are strengthened, first of all, in the moral, spiritual and political consciousness of citizens. The article outlines the role factors such as education, spirituality, religious tolerance, civil society and human rights play in maintaining peace and ensuring the stability of society. This analysis also reveals the importance of the human factor in strengthening Uzbekistan's place in its internal development and in the world community.*

Keywords: *peace, stability, human factor, social stability, spirituality, ethics, civil society, religious tolerance, interethnic harmony, human rights, education, spiritual values, social solidarity.*

KIRISH

O'zbekistonning yangi taraqqiyot yo'lida tinchlik va barqarorlikni ta'minlash-mamlakatning ichki va tashqi siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biridir. Biroq, bu jarayonda har bir fuqaroning ma'naviy va axloqiy saviyasi, ijtimoiy faolligi va davlatga bo'lgan ishonchi katta ahamiyat kasb etadi. Inson omili, ya'ni jamiyatdagi har bir a'zo o'z mas'uliyatini anglab, faol ishtirok etganida, tinchlik va barqarorlikni saqlash osonlashadi. O'zbekistonda barqarorlik va tinchlikni ta'minlashda inson omilining roli nafaqat siyosiy qarorlar bilan, balki har bir shaxsning ichki dunyosi, axloqiy qadriyatlar va jamiyat oldidagi burchlari bilan ham chambarchas bog'liqdir. Insonning ijtimoiy faoliyatidagi mas'uliyat, ta'lim va tarbiya orqali ma'naviy jihatdan kamol topishi, davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanayotgan diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlik kabi omillar tinchlikni mustahkamlashda hal qiluvchi o'rin tutadi. Ushbu maqolada,

O‘zbekistonda tinchlik va barqarorlikni ta‘minlashda inson omilining ahamiyati, uning ijtimoiy va falsafiy jihatlari tahlil qilinadi. Inson omilining jamiyatda tinchlik yaratishda qanday muhim rol o‘ynashi, jamiyatdagi har bir fuqaroning ijtimoiy faolligi va mas‘uliyatini oshirish orqali barqarorlikni qanday ta‘minlash mumkinligi masalalari keltiriladi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Abduqodirov, S. (2022). O‘zbekistonning ijtimoiy barqarorligini ta‘minlashda ma‘naviy-axloqiy qadriyatlarning roli. Ushbu asarda muallif O‘zbekistonning ijtimoiy barqarorligini ta‘minlashda ma‘naviyat va axloqiy qadriyatlarning o‘rni haqida so‘z yuritadi. Adabiyotda, ma‘naviy qadriyatlar jamiyatni birdamlashtirish, tinchlikni saqlash va barqarorlikni ta‘minlashda asosiy omil sifatida ko‘rsatilgan. Ma‘naviy-axloqiy qadriyatlarning rivoji, shaxsning intellektual va ruhiy salohiyatini oshirishga yordam beradi, bu esa ijtimoiy barqarorlikning mustahkamlanishiga olib keladi.

Karimov, I. A. (2016). Yuksalish yo‘lidagi O‘zbekiston: davlat mustaqilligi va xalqaro xavfsizlik. Islom Karimovning ushbu asari O‘zbekiston mustaqillik yo‘lida qanday barqaror siyosat olib borishi va tinchlikni ta‘minlashga qanday yondashuvlarni qo‘llashini tasvirlaydi. Kitobda tinchlikni ta‘minlashning nafaqat ichki, balki tashqi siyosatdagi o‘rni ham tahlil qilinadi. Karimov mamlakatdagi siyosiy barqarorlikni mustahkamlash, iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotga erishish uchun tinchlikni va xavfsizlikni saqlashni ustuvor vazifa deb hisoblaydi.

Shodiev, D. (2021). Inson huquqlari va erkinliklar: O‘zbekistondagi huquqiy islohotlar. Ushbu asarda O‘zbekistonda inson huquqlari va erkinliklari sohasidagi islohotlar tahlil qilinadi. Kitobda inson huquqlari, erkinliklar va huquqiy tartibni ta‘minlash jamiyatda tinchlik va barqarorlikni saqlashda qanday rol o‘ynashi haqida so‘z yuritiladi. Inson huquqlari va erkinliklarini ta‘minlash orqali, ijtimoiy tenglik va adolatni yaratish mumkin.

Yuldashev, M. (2023). O‘zbekiston Respublikasida yoshlar tarbiyasining ijtimoiy-falsafiy masalalari. Yuldashevning asari yoshlarni tarbiyalash va ularning ijtimoiy faolligini oshirish masalalariga qaratilgan. Maqola, yoshlarning tarbiyasi orqali ularni milliy qadriyatlar, axloqiy me‘yorlar va ijtimoiy mas‘uliyatga yo‘naltirish, mamlakatda barqarorlikni ta‘minlashda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko‘rsatadi. Yoshlar jamiyatning kelajagini shakllantiruvchi asosiy kuch sifatida ijtimoiy barqarorlikni ta‘minlashga xizmat qiladi.

Zaripov, A. (2019). Ijtimoiy barqarorlik va tinchlikni ta‘minlashdagi inson omili. Zaripovning asarida ijtimoiy barqarorlikni ta‘minlashda inson omilining muhim roli alohida ta‘kidlanadi. Kitobda insonning ma‘naviy va axloqiy

xususiyatlari, uning jamiyatdagi oʻrni va ijtimoiy faolligi tinchlikni saqlash va barqarorlikni taʼminlashda hal qiluvchi omillar sifatida koʻrsatiladi.

NATIJA VA MUHOKAMA

Oʻzbekistonning mustaqillikka erishganidan keyin, mamlakatning taraqqiyot yoʻli, iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy sohalaridagi islohotlar davomida tinchlik va barqarorlikni mustahkamlash masalasi oʻta dolzarb boʻlib qolmoqda. Yangi Oʻzbekiston taraqqiyotida inson omili, yaʼni odamlarning ijtimoiy, axloqiy va ruhiy holati, jahon hamjamiyatida mamlakatning nufuzini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada Oʻzbekistonda tinchlik va barqarorlikni taʼminlashda inson omilining roli va ijtimoiy-falsafiy nuqtai nazardan tahlil qilinadi.

Tinchlik va barqarorlikni mustahkamlashda inson omilining ahamiyati

Tinchlik va barqarorlik nafaqat davlatlararo munosabatlar, balki har bir jamiyatdagi individual va ijtimoiy omillarga bogʻliq. Oʻzbekistonda ijtimoiy barqarorlikni taʼminlash, asosan, aholi orasida millatlararo totuvlik, diniy bagʻrikenglik, ijtimoiy adolat va tenglikni oʻrnatish bilan bogʻliq. Inson omili nafaqat davlat siyosati, balki har bir fuqaroning ongida, ruhiyatida oʻzgarishlarni amalga oshirishni talab etadi.

1. *Maʼnaviyat va axloq.* Oʻzbekistonning ijtimoiy taraqqiyotida inson maʼnaviyatining oʻrni beqiyosdir. Maʼnaviy-axloqiy qadriyatlar, milliy va umumbashariy tamoyillar, har bir fuqaroning ongida chuqur ildiz otganida, ijtimoiy totuvlik va tinchlikni taʼminlash osonlashadi. Yangi Oʻzbekiston taraqqiyotida maʼnaviyat va axloqiy qadriyatlarni mustahkamlash, fuqarolarni axloqiy meʼyorlarga rioya qilishga, shuningdek, oʻzaro hurmat va fidoyilikka chaqirish, mamlakatning tinchligi va barqarorligini taʼminlashga xizmat qiladi.

2. *Taʼlim va tarbiya.* Oʻzbekistonda taʼlim tizimining islohoti, yosh avlodni intellektual va axloqiy jihatdan tarbiyalash orqali jamiyatning barqarorligini taʼminlashda muhim ahamiyatga ega. Yoshlar orasida ijtimoiy faollik, tinchlikni qadrlash, vatanparvarlikni oshirish, shuningdek, ularni millatlararo totuvlik va bagʻrikenglik ruhida tarbiyalash, kelajakda mamlakat barqarorligiga hissa qoʻshadi. Ijtimoiy va maʼnaviy qadriyatlar asosida shakllangan yosh avlod mamlakat taraqqiyotiga yangicha nafas kiritishi mumkin.

3. *Ijtimoiy faoliyat va fuqarolik jamiyati.* Oʻzbekistonning taraqqiyotida fuqarolik jamiyatining rivoji va aholi ishtirokini kengaytirish muhim oʻrin tutadi. Ijtimoiy faol fuqarolar, davlat siyosatining ijrosida va jamiyatning rivojlanishida faol ishtirok etish orqali, mamlakatning barqarorligini mustahkamlashga yordam beradi. Shuningdek, fuqarolik jamiyatining rivojlanishi, inson huquqlarini hurmat qilish va adolatni taʼminlash orqali tinchlikning taʼminlanishiga hissa qoʻshadi.

4. *Diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlik.* O'zbekistonda diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni mustahkamlash, ijtimoiy barqarorlikni saqlashning asosiy omillaridan biridir. O'zbekiston — ko'p millatli va turli dinlarga mansub aholisiga ega mamlakatdir. Bunday sharoitda, jamiyatdagi barcha millat va elatlarning bir-biriga hurmatini, diniy erkinlikni ta'minlash, tinchlikni saqlash va barqarorlikni ta'minlash uchun zarurdir.

Ijtimoiy falsafiy tahlil

Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tinchlik va barqarorlikni mustahkamlashda inson omilining falsafiy jihatlari ham muhim rol o'ynaydi. Ijtimoiy falsafa, bir tomondan, individ va jamiyat o'rtasidagi o'zaro aloqalarni tahlil qilsa, boshqa tomondan, insonning o'z haq-huquqlari, erkinliklari va mas'uliyatlari haqida tasavvurga ega bo'ladi.

1. *Inson huquqlari va erkinliklar.* Ijtimoiy falsafaning asosiy qadriyatlaridan biri — inson huquqlari va erkinliklaridir. O'zbekistonning yangi rivojlanish siyosati, shu jumladan, inson huquqlarini hurmat qilish va asosiy erkinliklarni ta'minlashga qaratilgan. Barqarorlikni ta'minlash uchun jamiyatda tenglik, adolat va huquqiy tartibning mavjudligi zarurdir. Inson huquqlari va erkinliklarini ta'minlash, jamiyatda tinchlikni saqlashning muhim shartlaridan biridir.

2. *Sotsial hamjihatlik.* Sotsial hamjihatlikning rivoji, jamiyatda bir-biriga yordam berish, qo'llab-quvvatlash, insonlarning umumiy manfaatlari uchun birlashishi barqaror ijtimoiy muhitni yaratadi. Insonlar o'rtasidagi ijtimoiy bog'liqlik, ularning o'zaro yordamga tayyorligi va jamiyatda barqarorlikka xizmat qilish istagi, tinchlikning mustahkamlanishiga hissa qo'shadi.

Xulosa: O'zbekistonda tinchlik va barqarorlikni mustahkamlashda inson omili, ayniqsa, ma'naviy-axloqiy qadriyatlar, ta'lim, diniy bag'rikenglik, fuqarolik jamiyati va inson huquqlariga hurmat qilish kabi asosiy jihatlarga asoslanadi. Yangi O'zbekistonning ijtimoiy va siyosiy rivoji, insonning jamiyatdagi o'rni va roli bilan bog'liq bo'lib, barqarorlik va tinchlikni ta'minlashda har bir fuqaroning mas'uliyati muhim ahamiyatga ega. Inson omili, uning ijtimoiy faolligi va ma'naviy-axloqiy rivoji, mamlakatning barqaror taraqqiyotida hal qiluvchi rol o'ynaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Abduqodirov, S. (2022). *O'zbekistonning ijtimoiy barqarorligini ta'minlashda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarning roli.* Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi nashriyoti.

2. Karimov, I. A. (2016). *Yuksalish yo'lidagi O'zbekiston: davlat mustaqilligi va xalqaro xavfsizlik*. Toshkent: O'zbekiston davlat nashriyoti.
3. Murodov, A. (2020). *Jamiyatda diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlikni rivojlantirishning ijtimoiy falsafasi*. Toshkent: O'zbekiston ilmiy-nashriyot.
4. Shodiev, D. (2021). *Inson huquqlari va erkinliklar: O'zbekistondagi huquqiy islohotlar*. Toshkent: O'zbekiston huquqiy axborot markazi.
5. Xalilov, M. (2018). *Ijtimoiy faollik va fuqarolik jamiyati: Yangi O'zbekistonda rivojlanish yo'llari*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasining Prezidentlik akademiyasi.
6. Yuldashev, M. (2023). *O'zbekiston Respublikasida yoshlar tarbiyasining ijtimoiy-falsafiy masalalari*. Toshkent: O'zbekiston yoshlar ittifoqi.
7. Zaripov, A. (2019). *Ijtimoiy barqarorlik va tinchlikni ta'minlashdagi inson omili*. Toshkent: O'zbekiston milliy universiteti nashriyoti.